

Instytut Pamięci Narodowej - Katowice

<https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/aktualnosci/115727,Prezentacja-wystawy-Rok-1920-na-Gornym-Slasku-Katowice-13-pazdziernika-31-grudni.html>
2020-12-01, 04:01

Prezentacja wystawy „Rok 1920 na Górnym Śląsku” - Katowice, 13 października - 31 grudnia 2020

13 października 2020 roku o godz. 13 w Przystanku Historia - Centrum Edukacyjnym im. H. Sławika przy ul. św. Jana 10 w zachowanym reżimie sanitarnym odbyło się otwarcie wystawy *Rok 1920 na Górnym Śląsku*. Ekspozycja przygotowana przez Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej w Katowicach w ramach obchodów stulecia II powstania śląskiego jest kontynuacją wystawy *Rok 1919 na Górnym Śląsku*. Autorką scenariusza jest Renata Skoczek (OBEN IPN Katowice), a projekt graficzny wykonał Bogusław Nikonowicz.

Ekspozycja przedstawia na dziewięciu planszach najważniejsze wydarzenia roku 1920 poprzez unikalne, często dotąd nie publikowane, zdjęcia oraz dokumenty ze zbiorów Archiwum Archidiecezjalnego w Katowicach, Archiwum Państwowego w Katowicach, Biblioteki Śląskiej w Katowicach, Francuskiej Biblioteki Narodowej, Muzeum Historii Katowic w Katowicach, Muzeum Miejskiego w Zabrze, Muzeum Śląskiego w Katowicach, Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu, Muzeum Czynu Powstańczego w Górze Św. Anny, Muzeum w Chorzowie, Muzeum w Raciborzu, Muzeum im. o. E. Drobrego w Rybniku, Muzeum w Tarnowskich Górach oraz pana Grzegorza Grześkowiaka z Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Rodzina Policyjna 1939 r.

10 stycznia 1920 roku wszedł w życie traktat wersalski na mocy którego o przynależności państwowej Górnego Śląska miał zdecydować plebiscyt. Zgodnie z postanowieniami tego traktatu wojska niemieckie opuściły obszar plebiscytowy, a w ich miejsce przybyły wojska francuskie i włoskie. Rządy objęła Międzysojusznicza

Komisja Rządząca i Plebiscytowa, której zadaniem było utrzymać ład publiczny oraz przygotować i przeprowadzić plebiscyt. Podlegały jej administracja państwowa, sądy, policja i wojsko. Na rzecz przyłączenie Górnego Śląska do Polski intensywne działania prowadził Polski Komisariat Plebiscytowy w Bytomiu z Wojciechem Korfantym. Taką samą działalność na rzecz pozostawienie Górnego Śląska w Niemczech prowadził Niemiecki Komisariat Plebiscytowy z siedzibą w Katowicach. Napięte relacje pomiędzy polską i niemiecką ludnością osiągnęły apogeum w sierpniu 1920 roku, kiedy wojsko polskie toczyło ciężkie walki z bolszewikami. Niemcy, chcąc wykorzystać trudną sytuację Polski, podjęli zbrojną próbę przejęcia obszaru plebiscytowego. Konsekwencją dramatycznych wydarzeń, które rozegrały się 17 i 18 sierpnia na ulicach Katowic, była śmierć znanego polskiego lekarza i działacza narodowego Andrzeja Mielęckiego brutalnie zamordowanego przez bojówki niemieckie, zniszczenie redakcji polskich gazet, wielu lokali prowadzonych przez Polaków w tym siedziby Polskiego Komitetu Plebiscytowego i wybuch II powstania śląskiego. Działania zbrojne zakończyły się dla Polaków rozwiązaniem znienawidzonej niemieckiej policji Sicherheitspolizei (Sipo) i utworzeniem polsko-niemieckiej Policji Plebiscytowej (Apo). Pod koniec grudnia Międzysojusznicza Komisja ogłosiła Regulamin głosowania, ale termin plebiscytu nadal pozostawał nieznany.

Wystawa będzie prezentowana w Przystanku Historia – Centrum Edukacyjnym im. H. Sławika przy ul. św. Jana w Katowicach do końca 2020 roku.